

Het lied van Maria

De reis die Maria maakt, van Nazareth in het noorden, in Galilea, naar het bergland van Judea, die zal een dag of vier, vijf geduurd hebben. En als ze aankomt bij Elisabeth, haar verre nicht, dan stroomt er een lied uit haar mond. En ook uit haar hart! Het kan bijna niet anders, of dat lied is onderweg in haar gerijpt. In dat lied zijn er drie dingen, die me zijn opgevallen en die ik graag met je deel. Dat zijn de *blijdschap*, de *brede blik* en de *nederigheid*. Ik loop ze langs en vervolgens zal blijken dat ze ook alles met elkaar te maken hebben.

Maria begroet Elisabeth. Raam in de grote kerk van Taizé.

1. De Here geeft blijdschap!

Allereerst de blijdschap. Maria jubelt het uit, vers 46: 'Mijn ziel maakt de Here groot, en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker!' Nu lijkt dat misschien wel logisch, vanuit ons perspectief: 'De moeder zijn van de Here Jezus, dat móét toch ook fantastisch zijn geweest?!' Maar vanmorgen hebben we er al bij stilgestaan dat de weg die God ging met Maria ook heel moeilijke en pijnlijke kanten had. Op het moment dat ze deze boodschap hoort, zal het meteen door haar heen gegaan zijn: 'Ik? Zwanger, nu? Zonder dat er een man aan te pas komt? Ik ben nog niet getrouwd! Dat betekent schande! Heel Nazareth zal me verachten... En Jozef? Misschien gaat hij me verlaten. Misschien gaat hij me aanklagen...' Als dat gebeurt, kan Maria zelfs gestenigd worden wegens overspel!

Als je je een béétje indenkt in de situatie van Maria, dan is die om wanhopig van te worden!

Geen wonder dat ze metéén haar spullen pakt en op reis gaat, op weg naar Elisabeth. Gelukkig is er nóg iemand bij wie een wonder gebeurd is. Gelukkig weet ze dat Elisabeth haar zal geloven. Want deze situatie is voor Maria vooral één groot vraagteken. Hoe móét het allemaal?! Maar als ze daar binnenkomt, bij Elisabeth, dan heeft Maria geen zorgelijk gezicht, geen doffe, betraande ogen, nee, dan stráált ze! 'Mijn ziel maakt de Here groot, en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker!'

Wat mooi, de HERE geeft blijdschap! Grote blijdschap! Er is een God die voor je zorgt! Er is een God in de hemel, die je liefheeft! En Hij heeft alle macht in hemel en op aarde! Maria zal het beseft hebben: 'Als God Zijn engel heeft gestuurd om me dit door te geven, dan zal Hij toch ook wel zorgen dat de rest goedkomt?' 'Die wolken, lucht en winden wijst spoor en loop en baan, zal óók wel wegen vinden, waarlangs mijn voet kan gaan!'

Geloven, dat is een weg vol vreugde! Ik was een keer op een studiedag, en één van de sprekers daar was Lans Bovenberg, hoogleraar economie in Tilburg. Lans Bovenberg is topeconoom, specialist op het gebied van pensioenen, en hij is ook belijdend christen. Zijn boodschap op die studiedag was onder meer dit: wij zijn in Nederland gewend om vooral te benadrukken dat, als je gelooft, dat je dan offers moet brengen, dat het dan moeilijk zal worden, dat je een kruis moet dragen. En natuurlijk, dat is ook zo, dat is bijbels. 'Maar,' zei Lans Bovenberg, en hij gebruikte begrippen uit de economie, 'als we zó de nadruk leggen op de kosten van het geloof, dan vergeten we weleens dat geloof in Jezus Christus een nog véél hogere opbrengst heeft! Het is zó mooi, zo intens geweldig om in God te geloven! Het is zo onvoorstelbaar indrukwekkend om eeuwig leven te mogen ontvangen! Het is zoiets unieks om contact te mogen hebben met je Schepper. Daar heb je álles voor over! Ook al zijn de kosten hoog, de opbrengst is véle malen hoger!' Hij zei toen, terecht, dat ook de Here Jezus Zelf zó heeft gekeken naar Zijn lijden en sterven. Dat staat in Hebreëën 12: 2. Jezus heeft 'om de vreugde die Hem in het vooruitzicht was gesteld, het kruis op Zich genomen, en de schande veracht.' Dus die vreugde gaf Jezus de kracht om Zijn lijden op Zich te nemen en het te dragen. Lans Bovenberg heeft mij toen wel aan het denken gezet. Ervaar je voldoende de vreugde van het leven met God? Voed je de blijdschap? Als je je concentreert op wie God is, en wat Hij allemaal geeft, dan ga je zingen! Maria, ze zingt, ze jubelt, ook al zal ze op dat moment écht niet weten hoe het allemaal verder moet. Ze vertrouwt op God, en haar hart is vol blijdschap! En juist daarom mogen wij over twee weken het Kerstfeest gaan vieren! Wij vieren de liefde van God voor een wereld, verloren in schuld! Om die reden ligt héél het land plat, twee dagen lang. Omdat God Zijn liefde heeft getoond in Jezus Christus, zijn de straten versierd met lichtjes, overal! Wij vieren het Kerstfeest, het Christusfeest! Vier het met héél je hart, en zing uit volle borst! 'Zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.' God heeft álles gedaan om ons eeuwig leven te schenken! Er is reden tot vreugde, tot blijdschap, grote blijdschap! Dat is één.

2. Maria helpt ons een brede blik te krijgen

Het tweede wat me opviel in dit lied van Maria is haar *brede blik*. Ik zat me in te denken dat dit zou gebeuren in onze tijd, in onze cultuur, hier in Nederland. Dat je een engel op bezoek zou krijgen die zou vertellen dat uit jou de Messias geboren zou worden. Wat zou je dan zeggen? Waar zou je vol van zijn?

Weet je, ik heb het idee, dat wij in onze tijd véél meer bezig zouden zijn met onze eigen situatie, met ons eigen leefwereldje. Wij zijn heel erg individualistisch gaan denken. Wat betekent dit voor mijn leven? Hoe zal het gaan met mijn bruiloft? Wat betekent het voor mijn toekomst? Hoe ga ik hiermee om in mijn gevoelsleven? Hoe zal ik het vertellen aan anderen? Al die heel persoonlijke dingen.

Maar wat doet Maria? Óók Maria beseft dat het haar eigen leven raakt, en haar eigen persoon. Zeker! Lees maar mee, in vers 46 en verder: 'Mijn ziel maakt de Here groot, en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker, omdat Hij heeft omgezien naar de nederige staat van Zijn dienaar. Want zie, van nu aan zullen alle geslachten mij zalig spreken, want Hij Die machtig is, heeft grote dingen aan mij gedaan en heilig is Zijn Naam.'

Maar vervolgens trekt ze meteen de kring breder: 'En Zijn barmhartigheid is van geslacht tot geslacht over hen die Hem vrezen. Hij heeft een krachtig werk gedaan door Zijn arm. Hij heeft hen die hoogmoedig zijn in de gedachten van hun hart, uiteengedreven.'

En kijk, Maria gaat zelfs de politieke kant op: 'Hij heeft machtigen van de troon gestoten en nederigen heeft Hij verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goede gaven verzadigd en rijken heeft Hij met lege handen weggezonden. Hij heeft het opgenomen voor Israël, Zijn knecht, door aan Zijn barmhartigheid te denken...' Al die grote heersers, de keizer in Rome, koning Herodes in Jeruzalem, daar is God aan voorbijgegaan. En waar is Hij

uitgekomen? Bij een eenvoudig meisje in Nazareth, in de verachte provincie Galilea. Maria kijkt véél verder dan haar eigen situatie! Ze beseft dat de geboorte van de Here Jezus te maken heeft met de totale mensengemeenschap! Het is goed nieuws voor de hele wereldbevolking en voor alle komende generaties!

Maria ziet datgene wat er met haarzelf gebeurt in het grote kader van Gods reddingsplan. Ze ziet dat dit plan van God wereldwijde dimensies heeft! Ze weet dat haar Zoon de Messias zal zijn, om wie de hele wereldgeschiedenis draait, zoals de aarde om de zon draait.

Als christen kijk je altijd verder! De wereld is groter dan je eigen leven. Gods werk heeft veel grotere dimensies. Dr. John Stott, Anglicaans theoloog, die heel veel heeft betekend voor de kerk, leeft inmiddels niet meer, maar ik heb veel aan hem te danken door zijn lezingen en zijn boeken. Hij was een keer te gast in Noorwegen, ergens in een mooie dorpskerk. Iemand naast hem vertaalde wat er werd gezegd. Daar in Noorwegen, daar bad de dominee voor zuster die en voor broeder die, mensen die ziek waren of juist een jubileum vierden. Dat was natuurlijk heel erg goed, maar daar bleef het ook bij. Toen dacht John Stott: 'These people serve a local God.' 'Deze mensen dienen een plaatselijke God.'

Het leek wel of niemand dacht aan de wereldkerk, aan broeders en zusters die vervolgd worden om hun geloof, die dagelijks moeten vechten om te overleven in een concentratiekamp in Noord-Korea. Het leek wel of niemand zich bewust was van de enorme armoede in de wereld, of de milieuproblematiek. Het leek wel of niemand verder keek dan de grenzen van het dorp, van de eigen leefwereld.

Maria beseft het: 'Mijn Kind, dat geboren zal worden, zal de Redder van de wereld zijn, Zijn werk zal de hele mensheid hoop en uitzicht bieden.' En zo ziet ze voor haar ogen één machtig perspectief van een God die wereldwijd werkt en mensen redt, mensen op de been zet, mensen toekomst geeft, mensen liefheeft.

De Heer van de kerk trekt ons ook als het ware uit ons eigen kleine kringetje. We zijn onderdeel van een gemeenschap, van een gemeente. En juist in de aanloop naar het Kerstfeest word je je dat weer extra bewust. Over de hele wereld wordt dit feest gevierd. Broeders en zusters in Afrika en Azië, in Latijns-Amerika en in de VS, in Australië en Europa, wereldwijd vieren wij de geboorte van onze Verlosser. Niet iedereen op dezelfde datum, in Oost-Europa en het Midden-Oosten vieren de christenen het iets later, maar dat maakt niet uit. Met elkaar zijn we verbonden in de aanbidding van onze Verlosser. Dat herinnert ons aan onze familieband. Dichtbij en ver weg.

Je kunt niet samen in de kerk Kerst vieren en tegelijk naar de ander toe verbitterd zijn, of boos. Des te tragischer is nu de oorlog in Oekraïne, waar onder beide partijen, Russen en Oekraïners, heel wat christenen zijn. Het laat zien hoe duivels de machten zijn die oorlog veroorzaken.

De geboorte van de Verlosser brengt ons samen, rondom de kribbe van Bethlehem. Het Kerstfeest onderstreept de familieband van christenen wereldwijd.

Daarom kun je onmogelijk hetzelfde feest van Gods liefde vieren als je broeders en zusters in Oekraïne en Rusland, en tegelijk denken: 'Nou, het is toch altijd ellende daar. Ze maken elkaar allemaal af, ze zoeken het maar uit.' Maria leert ons verder te kijken dan ons eigen leven, ze helpt ons een brede blik te ontwikkelen, ze leert ons oog te hebben voor de hele gemeenschap. Ze wijst op het wereldomspannende reddingsplan van God.

3. Het komt aan op een houding van nederigheid

En dan het derde: Maria leert ons de nederigheid. 'Hoe is het mogelijk,' zo zingt ze, 'dat God omkeek naar mij? dat Hij heeft omgezien naar de lage staat van Zijn dienaar? Ik, klein mensje, behept met zonden, met fouten en gebreken, hoe kan het dat ik zó'n enorme verantwoordelijkheid mag dragen? Hoe is het mogelijk, dat God zóveel oog heeft voor een klein menskenkind?' En die lijn trekt Maria door. Als je hoogmoedig bent, als je het goed met jezelf hebt getroffen, dan gaat God je voorbij. Vers 52:

'Hij heeft machtigen van de troon gestoten en nederigen heeft Hij verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goede gaven verzadigd en rijken heeft Hij met lege handen weggezonden.'

God keert alles om! Hij kijkt anders dan wij. Wat telt nu echt voor Hem? Niet je geld, of je status, of je huis, of je auto, of je populariteit. Nee, God gaat naar mensen toe, die met lege handen voor Hem staan. Mensen die het beseffen: 'Ik ben een zondig mens. O God, wees mij, zondaar, genadig!'

Mag je dan niet rijk zijn, of een grote auto hebben, of dure kleren? Nergens in de Bijbel staat dat het niet mag, maar God stelt je als het ware een wedervraag: 'Waarvoor wil je dat eigenlijk?' Rijkdom is op z'n minst gevaarlijk voor je geestelijk leven. In het Koninkrijk van God is rijkdom een belangrijke risicofactor. Het is zoiets als een hoog cholesterolgehalte, dat is ook een risicofactor voor hart- en vaatziekten. In het Koninkrijk van God is rijkdom eerder een blok aan je been dan een pluspunt. En laten we het niet vergeten: de meesten van ons hier, in het Westen, zijn rijk, vergeleken met het grootste deel van de wereldbevolking.

Rijkdom maakt je maar al te snel trots, rijkdom geeft je het gevoel dat je zelf je leven in handen hebt, en zo raak je maar al te snel los van God. Het is niet voor niets dat over de hele wereld het aantal christenen stijgt, behalve in het rijke Westen. Je kunt het beste maar zoveel mogelijk van je rijkdom weggeven, hoe meer hoe liever. Je ruimt alleen maar ballast op in je geestelijk leven. Nederigheid, dat is het derde dat Maria ons laat zien. Klein worden voor God. Niet hoog van de toren blazen, maar het Kind aanbidden, het Kind van Bethlehem. Dat is een weg waar zegen op rust. Zoals Maria dat zingt in vers 52: 'Nederigen heeft Hij verhoogd.'

De lijnen komen samen: hoop voor wie honger heeft!

Drie lijnen: de vreugde, de wereldwijde blik en de nederigheid? Hebben die drie iets met elkaar te maken? Natuurlijk, ze hebben alles met elkaar te maken! Als je alleen let op de individuele situatie van Maria, dan vraag je je af hoe je blij kunt zijn. Als je alleen naar je eigen, kleine wereldje kijkt, dan kun je zomaar in de put zitten, met allerlei zorgen en problemen. Maar als je ziet wat God doet, door de geschiedenis heen, en hoe Hij wereldwijd werkt, dan komt die blijdschap vanzelf omhoog. Dan ga je vanzelf zingen. Als je denkt aan Zijn totale heilsplan, aan het offer dat Hij heeft gebracht door Jezus te zenden, dan kun je het alleen maar uitjubelen! 'Die miljoenen eens zaligen zal wordt geboren in Bethlehems stal'.

En als je ziet op die grote God, zó geweldig in macht, zó oneindig in majesteit, en tegelijk zo onvoorstelbaar dichtbij, zo groots in Zijn genade en liefde, dan ga je vanzelf knielen, dan maak je je héél klein voor die grote God, in diepe nederigheid en aanbidding. En dan ga je des te meer verlangen naar de dag dat Jezus terugkomt, de dag dat de hemel van goud is, en dat we elkaar zullen aankijken met glanzende ogen: 'Het is zover! Eindelijk! Het is écht zover!'

Op weg naar die dag kregen we vandaag brood voor onderweg. Zoals Maria het zong: 'Hongerigen heeft Hij met goede gaven verzadigd en rijken heeft Hij met lege handen weggezonden.' Vandaag stond Jezus klaar, met een rijke maaltijd, om ons te verzadigen met het goede uit Zijn hand.

Vandaag kwam Hij onze honger stillen. Maar het is vreemd, hoe dichter je bij Hem komt, hoe hongeriger je wordt, hongerig naar méér, nog meer van Hem! Hongerig naar de ontmoeting met Hem. Hongerig naar de Bruiloft van het Lam, als Hij, de hemelse Bruidegom, ons als Bruidsgemeente tot Zich neemt. Pas dan wordt alle honger echt gestild, voorgoed! Er is hoop voor hongerigen! Goede hoop!

Het is Advent. We zijn op weg naar Kerst, maar vooral naar de Wederkomst. Zing je het mee?

*Heiland kom, o kom met haast,
laat de wereld zijn verbaasd,
dat in U, o Kind der maagd,
God in liefde naar haar vraagt.*

Amen.